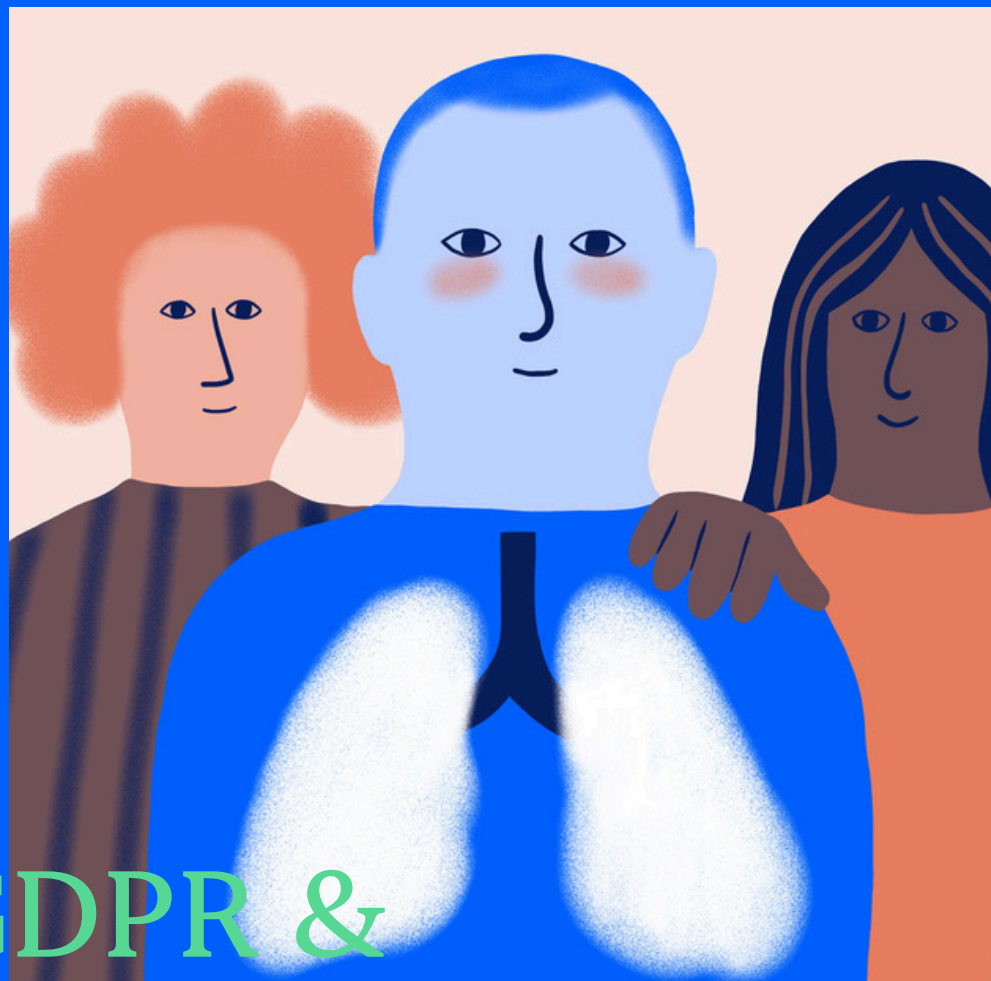

Sunde lunger for livet

Hvis du er i tvivl om reglerne, kan du læse mere og finde vejledninger på Datatilsynets hjemmeside: datatilsynet.dk/regler-og-vejledning/gdpr-univers-for-smaa-foreninger

Du kan også altid kontakte Lungeforeningens sekretariat for hjælp og vejledning: lunge.dk/om-os/kontakt/

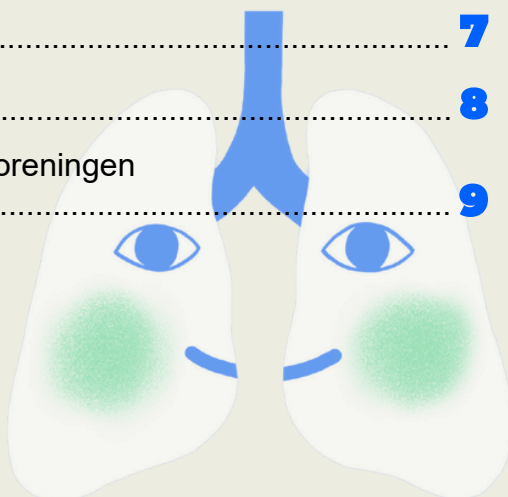
GDPR & frivilligt arbejde i Lungeforeningen

Introduktion

Som frivillig i Lungeforeningen vil du ofte komme i kontakt med personoplysninger – for eksempel deltagerlister, kontaktinformation eller billeder fra arrangementer. Derfor er det vigtigt, at du kender og følger reglerne for persondataskyttelse (GDPR).

Indholdsfortegnelse

- Hvad er GDPR og hvorfor skal jeg kende reglerne?..... **1**
- Hvad er personoplysninger?..... **2**
- Hvilke regler skal jeg følge?..... **3**
- Eksempel 1 - frivillig i et netværk..... **4**
- Eksempel 2- frivillig i en lokalafdeling..... **5**
- Hvem er dataansvarlig?..... **6**
- Billeder og GDPR..... **7**
- Gode råd, hvis du er i tvivl..... **8**
- Hvad sker der, hvis Lungeforeningen ikke overholder reglerne?..... **9**

Hvad er GDPR, og hvorfor skal jeg kende reglerne?

Alle mennesker har ifølge EU grundlæggende ret til at få beskyttet deres personoplysninger. Derfor har EU lavet fælles regler for databeskyttelse, som kaldes for GDPR. GDPR står for "General Data Protection Regulation", som på dansk kaldes for "Databeskyttelsesforordningen".

Når du som frivillig i Lungeforeningen er i kontakt med personoplysninger, har du, ligesom ansatte, en del af Lungeforeningens dataansvar og skal derfor sikre, at personoplysninger behandles fortroligt og forsvarligt i henhold til EU's GDPR-regler.

Alle, der har adgang til personoplysninger, er omfattet af tavshedspligt.

I det følgende bliver du introduceret til, hvad personoplysninger er, og hvordan du som frivillig i Lungeforeningen overholder GDPR-reglerne.

Hvis du har spørgsmål, kan du altid kontakte os: lunge.dk/om-os/kontakt

Hvad er personoplysninger?

Billeder fra internettet:

Du må ikke bruge billeder, du finder på internettet, medmindre du har fået tilladelse fra den, der har ophavsretten. Det gælder også billeder, der ligger frit tilgængelige via for eksempel Google. Ophavsretten betyder, at det altid er fotografen eller kunstneren, der ejer billedet, og at uretmæssig brug kan føre til bøder.

Billeder, du selv har taget:

Når du selv tager billeder, har du ophavsretten. Hvis der er personer med på billederne, skal du være opmærksom på reglerne for personoplysninger og GDPR:

Der skelnes mellem **situationsbilleder** og **portrætbilleder**.

Situationsbilleder viser en aktivitet eller stemning, for eksempel et åbent arrangement med mange deltagere, hvor fokus er på selve begivenheden, og ikke på enkeltpersoner.

Portrætbilleder har derimod fokus på én eller flere bestemte personer og kræver altid, at du har **samtykke** fra dem, der er med på billedet. Ved alle arrangementer, hvor der bliver taget billeder, er det en god idé fra starten at informere deltagerne om, at der bliver fotograferet, og hvad billederne eventuelt skal bruges til – for eksempel til Lungeforeningens nyhedsbreve eller sociale medier. Deltagerne skal samtidig have mulighed for at sige fra, hvis de ikke ønsker at være med på billeder. Dette skal naturligvis respekteres.

Hvad er GDPR, og hvorfor skal jeg kende reglerne?

Alle mennesker har ifølge EU grundlæggende ret til at få beskyttet deres personoplysninger. Derfor har EU lavet fælles regler for databeskyttelse, som kaldes for GDPR.

GDPR står for "General Data Protection Regulation", som på dansk kaldes for "Databeskyttelsesforordningen".

Når du som frivillig i Lungeforeningen er i kontakt med personoplysninger, har du, ligesom ansatte, en del af Lungeforeningens dataansvar og skal derfor sikre, at personoplysninger behandles fortroligt og forsvarligt i henhold til EU's GDPR-regler.

Alle, der har adgang til personoplysninger, er omfattet af tavshedspligt.

I det følgende bliver du introduceret til, hvad personoplysninger er, og hvordan du som frivillig i Lungeforeningen overholder GDPR-reglerne.

Hvis du har spørgsmål, kan du altid kontakte os: lunge.dk/om-os/kontakt

Hvad er personoplysninger?

Personoplysninger er oplysninger, som direkte eller indirekte kan identificere en person.

De personoplysninger, du som frivillig måske kan komme i besiddelse af, opdeles i to typer:

1) Ikke-følsomme personoplysninger

For eksempel navn, adresse, alder, uddannelse

2) Følsomme personoplysninger

For eksempel helbredsoplysninger, race, etnisk oprindelse, politisk overbevisning, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold

Alle personoplysninger skal behandles fortroligt og forsvarligt, men du skal være særligt opmærksom, hvis du indsamler eller kommer i besiddelse af følsomme personoplysninger. Vi anbefaler derfor, at du ikke indsamler eller opbevarer følsomme personoplysninger

Særlige regler for CPR-numre

Som frivillig må du ikke være i besiddelse af deltageres eller medlemmers CPR-nummer. Du må derfor ikke bede om medlemmers eller deltageres CPR-numre, og hvis du f.eks. får tilsendt et CPR-nummer på mail, skal du slette det med det samme.

Hvilke regler skal jeg følge?

Når du er i kontakt med personoplysninger, skal du følge disse grundlæggende principper for indsamling og opbevaring af oplysningerne:

Formål med indsamling

Når du beder nogen om deres personoplysninger eller beder om at få personoplysninger oplyst af Lungeforeningen, skal det være klart, hvad formålet er med at indsamle oplysningerne. Hvis du selv beder personer om deres oplysninger er det vigtigt, at du får informeret samtykke af personerne til at indsamle deres oplysninger. Det betyder, at du skal informere personerne om, hvad deres oplysninger skal bruges til.

Formål med opbevaring

Når du opbevarer personoplysninger skal det være klart, hvad formålet med opbevaringen er. Det gælder både oplysninger, der opbevares fysisk, og oplysninger, der opbevares på PC, Ipad m.fl. Når du ikke længere har et klart formål med at opbevare personoplysningerne, skal du slette dem igen.

Fortrolighed

Personoplysninger må ikke komme til uvedkommendes kendskab eller gå tabt.

Du skal derfor sørge for at opbevare personoplysninger et sikkert sted, så uvedkommende ikke kan få adgang til dem, og så de ikke bliver væk.

Eksempel 1 - frivillig i et netværk

En frivillig træningsinstruktør beder deltagerne i træningsnetværket om deres navn, e-mail og telefonnummer, og skriver det ned på et stykke papir.

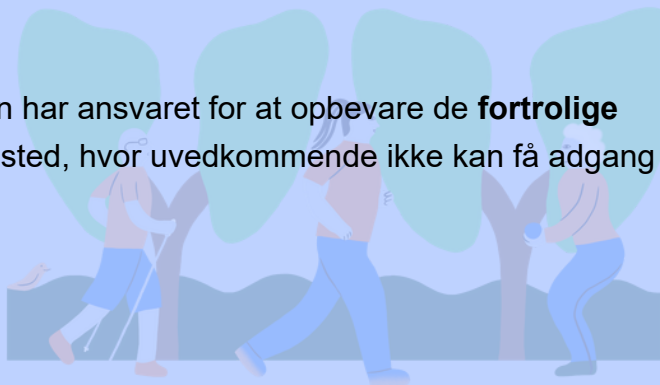
Fordi den frivillige træningsinstruktør nu har en liste over deltagernes navn, telefonnummer og e-mail, er vedkommende i besiddelse af personoplysninger, og skal derfor følge GDPR-reglerne for, hvordan disse oplysninger må opbevares og bruges:

1) Træningsinstruktøren vil bruge disse oplysninger i tilfælde af, at vedkommende bliver syg og vil skrive til deltagerne for at aflyse træningen. Derfor opfyldes kravene om at have et **formål med indsamlingen og opbevaringen** af personoplysningerne.

Træningsinstruktøren har ansvaret for at slette hele eller dele af listen, når træningsinstruktøren ikke længere har et formål med opbevaringen af personoplysningerne. For eksempel hvis en deltager stopper i træningsnetværket, eller hvis instruktøren selv stopper som instruktør.

2) Træningsinstruktøren skal sikre sig, at personerne, der opgiver deres oplysninger, har givet **informeret samtykke** til, at oplysningerne må skrives ned. Instruktøren må kun bruge oplysningerne til det formål de er indsamlet.

3) Træningsinstruktøren har ansvaret for at opbevare de **fortrolige oplysninger** et sikkert sted, hvor uvedkommende ikke kan få adgang til dem.

Eksempel 2 - frivillig i lokalafdeling

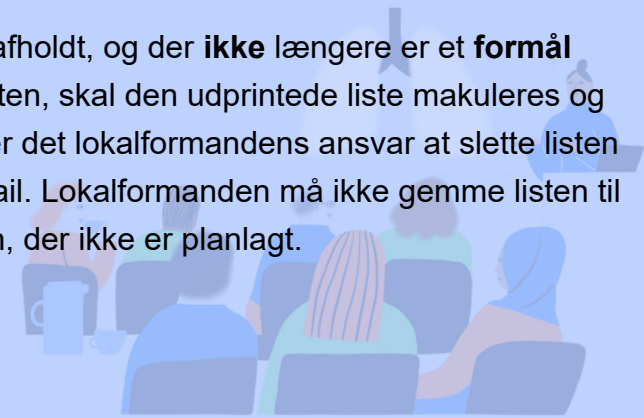
En formand for en lokalafdeling skal, i forbindelse med at afholde et arrangement, trække en liste over medlemmerne i "Mine Sider".

Formanden vil gerne printe listen ud, og downloader den på sin PC, sender den til sin egen e-mail, og ønsker at printe listen ud på biblioteket. Lokalformanden er nu i besiddelse af personoplysninger, og skal derfor følge GDPR-reglerne for, hvordan disse oplysninger må opbevares og bruges:

1) Formanden vil gerne krydse de medlemmer af, der kommer til arrangementet, for at få et overblik over, hvor mange af medlemmerne, der benytter sig af Lokalafdelingens tilbud. Derfor opfyldes kravet om at have et **formål med indsamlingen** af personoplysninger.

2) For at overholde reglerne om **fortrolighed** er det vigtigt, at lokalformanden henter listen fra bibliotekets printere med det samme, og sikrer sig at få alle eksemplarer af listen med sig, så uvedkommende ikke kan få adgang til personoplysningerne på listen. Det er også vigtigt at formanden sikrer sig, at listen ikke ligger lokalt på bibliotekets computer.

3) Når arrangementet er afholdt, og der **ikke** længere er et **formål med opbevaringen** af listen, skal den udprintede liste makuleres og smides væk. Derudover er det lokalformandens ansvar at slette listen alle steder på PC og e-mail. Lokalformanden må ikke gemme listen til arrangementer i fremtiden, der ikke er planlagt.

Hvem er dataansvarlig?

Dataansvar handler om, hvem der har ansvaret for at reglerne, som netop er gennemgået, overholdes. Her skelnes der mellem **selvstændigt dataansvar**, som betyder, at man som person eller organisation har hele ansvaret for, at personoplysninger behandles korrekt, og **fælles dataansvar**, som betyder, at ansvaret for korrekt behandling af personoplysninger er fælles - f.eks. mellem en lokalafdeling og Lungeforeningen.

Lokalafdelinger og netværk er **selvstændigt dataansvarlige**, når der indsamles og opbevares personoplysninger og billeder, fordi de selv træffer beslutninger om formålet med at behandle personoplysninger – for eksempel i forbindelse med lokale arrangementer eller træningsnetværk.

Når der udveksles personoplysninger mellem Lungeforeningen og en lokalafdeling eller et netværk, er der tale om et **fælles dataansvar**, hvor begge skal sørge for at opbevare personoplysningerne sikkert og slette dem, når der ikke længere er et formål med opbevaringen af dem.

Eksempel 1 - selvstændigt dataansvar

Når en træningsinstruktør indsamler navn, mail og telefonnummer på deltagerne i et træningsnetværk, er træningsinstruktøren selvstændigt dataansvarlig, fordi vedkommende selv skal vurdere og informere om formålet med indsamlingen og opbevaringen, og selv har ansvaret for at slette oplysningerne igen.

Hvis der tages billeder til et arrangement i en lokalafdeling, er lokalafdelingen selvstændigt dataansvarlig og skal overholde reglerne for, hvem der må tages billeder af samt opbevaring og brug af billederne (se mere om reglerne for billeder i det næste afsnit).

Eksempel 2 - fælles dataansvar

Hvis en lokalafdeling indsamler oplysninger om et nyt medlem, er lokalafdelingen selvstændigt dataansvarlig indtil oplysningerne videregives til Lungeforeningen, hvorefter der er tale om et fælles dataansvar. Her er det vigtigt, at lokalafdelingen forinden har sikret sig, at personen er informeret om, hvad oplysningerne skal bruges til, og at personen har givet samtykke, til at til oplysningerne må videregives til Lungeforeningen. Efter Lungeforeningen har modtaget oplysningerne, betyder det at både Lungeforeningen og lokalafdelingen har et fælles dataansvar ift. at personoplysningerne opbevares og slettes efter reglerne.

Billeder og GDPR

Billeder fra internettet:

Du må ikke bruge billeder, du finder på internettet, medmindre du har fået tilladelse fra den, der har ophavsretten. Det gælder også billeder, der ligger frit tilgængelige via for eksempel Google. Ophavsretten betyder, at det altid er fotografen eller kunstneren, der ejer billedet, og at uretmæssig brug kan føre til bøder.

Billeder, du selv har taget:

Når du selv tager billeder, har du ophavsretten. Hvis der er personer med på billederne, skal du være opmærksom på reglerne for personoplysninger og GDPR:

Der skelnes mellem situationsbilleder og portrætbilleder.

Situationsbilleder viser en aktivitet eller stemning, for eksempel et åbent arrangement med mange deltagere, hvor fokus er på selve begivenheden, og ikke på enkeltpersoner.

Portrætbilleder har derimod fokus på én eller flere bestemte personer og kræver altid, at du har samtykke fra dem, der er med på billedet.

Ved alle arrangementer, hvor der bliver taget billeder, er det en god idé fra starten at informere deltagerne om, at der bliver fotograferet, og hvad billederne eventuelt skal bruges til – for eksempel til Lungeforeningens nyhedsbreve eller sociale medier. Deltagerne skal samtidig have mulighed for at sige fra, hvis de ikke ønsker at være med på billeder. Dette skal naturligvis respekteres.

Gode råd, hvis du er i tvivl

Stil dig selv spørgsmålene:

- Har jeg et velbegrundet formål med at indsamle oplysningerne?
- Beder jeg kun om de oplysninger, jeg har brug for?
- Har jeg fået samtykke til at bruge oplysningerne?
- Har jeg stadigvæk brug for oplysningerne?

Hvis du kan svare ja til spørgsmålene, er det en god indikator for, at du gerne må indsamle og opbevare oplysningerne sikkert og fortroligt.

Hvis du ikke kan svare ja til spørgsmålene, er det en god indikator for, at du ikke må indsamle og/eller opbevare oplysningerne.

NB: disse spørgsmål kan kun bruges som vejledende principper, og er således ikke et definitivt udtryk for, at du følger reglerne korrekt.

Hvis du er i tvivl, bedes du kontakte Lungeforeningen.

Hvad sker der, hvis Lungeforeningen ikke følger reglerne?

Hvis GDPR-reglerne ikke overholdes, kan det have en række konsekvenser for både Lungeforeningen som organisation og for de personer, der har fået kompromitteret deres personoplysninger.

Det er Lungeforeningen, og ikke den enkelte frivillige eller ansatte, som stilles til ansvar, hvis GDPR-reglerne ikke overholdes.

Datatilsynet skriver følgende, i tilfælde af, at reglerne ikke overholdes:

“Datatilsynet kan gøre en række ting, når vi opdager, at reglerne ikke er blevet overholdt. Vi kan bl.a. udtale kritik og/eller meddele dig som dataansvarlig et påbud eller forbud. Vi kan også indstille til en bøde, hvis overtrædelsen af GDPR er meget alvorlig”